

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБМІН, ЯК НАПРЯМ ВЗАЄМОДІЇ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Роман Борисович ДЗЮБА,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0001-0361-5460>*

Відповідно до положень чинного законодавства, взаємодія в правоохоронному секторі, у тому числі між СБУ та іншими правоохоронними органами, може відбуватись за багатьма напрямками. Перелік останніх залежить від загальних цілей співробітництва. Водночас, одним з найбільш широким та оперативним з точки розу використання, безперечно, є інформаційний обмін.

Предметом цього напрямку взаємодії є інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді (стаття 1 Закону України «Про інформацію»). Законодавство визначає декілька різновидів інформації, серед яких: інформація про фізичну особу; інформація довідково-енциклопедичного характеру; інформація про стан довкілля (екологічна інформація); інформація про товар (роботу, послугу); науково-технічна інформація; податкова інформація; правова інформація; статистична інформація; соціологічна інформація; критична технологічна інформація; інші види інформації [1].

На сьогоднішній день між СБУ та органами державної влади, у тому числі, правоохоронними, налагоджено широкий інформаційний обмін, який охоплює різні питання. Наприклад, спільним наказом СБУ та МВС від 13.10.2022 №360/657 врегульовано Порядок електронної інформаційної взаємодії Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України. Інформаційну взаємодію відповідно до Порядку здійснюють СБУ, МВС, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Інформаційна взаємодія здійснюється з використанням інформаційних систем суб'єктів інформаційних відносин, зокрема засобами центральної підсистеми єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ або системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. За відсутності технічної можливості передачі даних із використанням інформаційних систем, взаємодія суб'єктів може здійснюватися з використанням інших інформаційних систем із

застосуванням у них відповідних комплексних систем захисту інформації [2].

В окремому порядку відбувається взаємодія СБУ та правоохоронних органів з питань боротьби з організованою злочинністю. Спільний наказ МВС та СБУ «Про затвердження Інструкції про взаємодію правоохоронних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю» від 10.06.2011 №317/325 визначає, що з метою вдосконалення механізму інформаційної взаємодії створюється централізований банк даних для збирання, накопичення, оброблення та подальшого використання інформації про прояви організованої злочинності. Обмін оперативною інформацією між спеціальними підрозділами по боротьбі з організованою злочинністю під час проведення спільних заходів здійснюється за наявності оперативно-розшукової справи за письмовим розпорядженням керівників відповідних спеціальних підрозділів, у разі здійснення кримінального провадження - керівника відповідного органу досудового розслідування. Систематичному обміну підлягає узагальнена аналітична інформація щодо протиправної діяльності організованих груп, їх впливу на соціальні, економічні і політичні процеси в державі [3].

Обмін інформацією також передбачено Законом України «Про боротьбу з тероризмом». Взаємодія має на меті попередження та припинення терористичних актів, а також виявлення осіб та груп, які вчиняють ці суспільно-небезпечні діяння. В зв'язку із цим, суб'єкти, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом обмінюються інформацією щодо: заволодіння чи виникнення загрози заволодіння терористичними групами (терористичними організаціями) зброєю, вибуховими речовинами, іншими засобами масового ураження; перетинання державного кордону України її громадянами, іноземцями та особами без громадянства з метою вчинення терористичних актів; виявлених у пасажирів проїзних документів, що дають право на проїзд у транспортних засобах міжміського та міжнародного сполучення, з ознаками підроблення; використання чи загрози використання терористами, терористичними групами чи терористичними організаціями засобів зв'язку та комунікаційних технологій [4].

Для організації інформаційної взаємодії в окремих сферах діяльності СБУ розробляються та впроваджуються спеціальні технологічні рішення. Так, відповідно до Наказу СБУ «Про затвердження Положення про порядок обміну інформацією з використанням адаптованого програмного продукту «Malware Information Sharing Platform and Threat Sharing «Ukrainian Advantage» (MISP-UA)» від 07.12.2023 №503 створено та забезпечено роботу адаптованого програмного продукту MISP-UA. Останній є системою збору, обробки, обміну інформацією щодо кібератак, кіберінцидентів, кіберзагроз та технічними даними про ідентифікатори компрометації інформаційних систем між суб'єктами забезпечення кібербезпеки в режимі реального часу. MISP-UA призначена для здійснення інформаційного обміну між суб'єктами забезпечення кібербезпеки щодо кібератак, кіберінцидентів, кіберзагроз,

технічними даними про ідентифікатори компрометації інформаційних систем, до яких у тому числі відносяться правоохоронні органи [5].

Обмін інформацією щодо кібератак, кіберінцидентів, кіберзагроз та технічними даними про ідентифікатори компрометації інформаційних систем між суб'єктами забезпечення кібербезпеки виконується на безоплатній основі на підставі спільного рішення, у разі згоди з публічною угодою про організацію взаємодії з питань обміну інформацією з використанням MISP-UA між СБУ та відповідними суб'єктами. У MISP-UA не допускається здійснення обміну даними щодо кібератак, кіберінцидентів, кіберзагроз та технічними даними про ідентифікатори компрометації інформаційних систем, які містять інформацію з обмеженим доступом [5].

Отже, інформаційний обмін в процесі взаємодії Служби безпеки України з іншими суб'єктами правоохоронної діяльності дозволяє учасниками співпраці надавати одне одному необхідні для провадження своєї роботи відомості, а також забезпечує оперативне реагування на кримінальні та інші правопорушення, що входять в сферу відання СБУ.

Список використаних джерел

1. Про інформацію: закон від 02.01.1992 №2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №48. Ст.650.
2. Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України: наказ від 13.10.2022 №360/657. *Офіційний вісник України*. 2022. №87. Ст.246.
3. Про затвердження Інструкції про взаємодію правоохоронних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю: наказ, інструкція від 10.06.2011 №317/235. *Офіційний вісник України*. 2011. №53. Ст.2139.
4. Про боротьбу з тероризмом: закон від 20.03.2003 №638-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №25. Ст.180.
5. Про затвердження Положення про порядок обміну інформацією з використанням адаптованого програмного продукту «Malware Information Sharing Platform and Threat Sharing «Ukrainian Advantage» (MISP-UA)»: наказ, положення від 07.12.2023 №503. *Офіційний вісник України*. 2024. №6. Ст.309.